

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV – 1010 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fakss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

SIA "EUROPARK LATVIA"
Reģ.Nr.40003553023
Zigfrīda Annas Meierovica
bulvārī 8
Rīgā, LV-1050

LĒMUMS
patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā
Rīgā

2014.gada 8.aprīlī

Nr.6-pk

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), ņemot vērā saņemto personas iesniegumu (turpmāk – Iesniegums), pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 25.panta ceturtais daļas 6. un 6¹.punktu un Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 15.panta pirmo daļu, ir veicis SIA „EuroPark Latvia” (turpmāk – Sabiedrība) komercprakses, kas īstenota, Sabiedrības maksas autostāvvietas pakalpojuma sniegšanas ietvaros piemērojot noteiktu sankciju – uzstādot riteņu bloķētāju iekārtu, un līguma noteikumu atbilstības patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo, NKAL un citu normatīvo aktu prasībām izvērtēšanu.

Administratīvās lietas ietvaros PTAC ir konstatējis turpmāk norādīto:

[1] 2012.gada 2.augustā Sabiedrības autostāvvietā Rīgā, Brīvības ielā 35 (turpmāk – Autostāvvietā) Iesniedzējam tika izrakstīta soda kvīts, piemērojot līgumsodu LVL 18,00 apmērā par transportlīdzekļa novietošanu Autostāvvietā, neveicot samaksu par tās izmantošanas laiku, kā arī uzstādīts riteņa bloķētājs. Sabiedrība 2012.gada 23.augusta vēstulē Nr.1-175/23.08.2012 (turpmāk – Vēstule1) paskaidro, ka *riteņu bloķētājus Sabiedrības autostāvvietās novietotiem transportlīdzekļiem ir iespējams piemērot ļoti retos izņēmuma gadījumos, piemēram, gadījumā, ja tiek konstatēts, ka uz transportlīdzekļa priekšējā paneļa novietots nederīgs vai viltots Sabiedrības abonents, transportlīdzeklis sistemātiski tiek novietots autostāvvietā tādējādi, ka traucē tās normālo lietošanu citiem klientiem vai citos izņēmuma gadījumos*. Vienlaicīgi Sabiedrība Vēstulē1 norāda, ka riteņu bloķētāji iepriekš minētajos gadījumos tiek uzstādīti, lai nodrošinātu godprātīgu saistību izpildi un izvairītos no klientam (patērētājam) nevēlamām sekām – piedziņas izdevumu pieauguma, kā arī paskaidro par Sabiedrības grūtībām piedziņas darbību veikšanai, ja transportlīdzeklis nav reģistrēts Latvijā.

[2] PTAC 2012.gada 26.septembrī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/6384-K-151 (turpmāk – Vēstule2), kurā, pamatojoties uz NKAL 15.panta ceturtās daļas 2.punktu un PTAL 25.panta astotās daļas 1.punktu, PTAC izteica ierosinājumu Sabiedrībai līdz 2012.gada 12.oktobrim iesniegt PTAC rakstveida apņemšanos novērst patērētāju tiesību pārkāpumus, izbeidzot konkrētās negodīgās komercprakses īstenošanu un nepiemērojot Vēstulē2 konstatētos netaisnīgos līguma noteikumus, kā arī grozot par netaisnīgiem atzītos patērētājiem piedāvātos Sabiedrības Autostāvvietas lietošanas noteikumus (turpmāk – Noteikumi).

2012.gada 11.oktobrī PTAC saņēma Sabiedrības vēstuli Nr.1 – 221/11.10.12. (turpmāk – Vēstule3), kurā Sabiedrība norāda, ka tās īstenotā komercprakse, piemērojot transportlīdzekļu riteņu bloķētāju uzstādīšanu, nav atzīstama par negodīgu (agresīvu) komercpraksi, ka Sabiedrības Noteikumu otrās daļas 4. un 5.punkts sakarā ar tajos paredzēto riteņu bloķētāju iekārtu uzstādīšanu nav uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem un ka riteņu bloķētāju iekārtu uzstādīšana nav nelikumīga darbība. Sabiedrība uzskata, ka pretēji PTAC secinājumiem tieši nomas vai īres tiesiskās attiecības veido autostāvvietas izmantošanas pakalpojuma saturu, jo pakalpojuma ietvaros Sabiedrība par noteiktu samaksu nodrošina klientiem iespēju noteiktu laiku izmantot Sabiedrības faktiskajā valdījumā esošu nekustamā īpašuma (autostāvvietas) daļu. Savukārt Sabiedrības klients, novietojot automašīnu autostāvvietā un noteiktu laiku to tur atstājot, šajā laikā izslēdzot lieto attiecīgo nekustamo īpašumu (autostāvvietas) daļu, līdz ar to šī attiecību struktūra pilnībā atbilst Civillikuma 2112.panta un turpmāko pantu noteikumiem, kuri reglamentē īres un nomas tiesiskās attiecības.

Vēstulē3 Sabiedrība norāda uz Komerclikuma noteikumiem (399.pants un turpmākie panti), kas Sabiedrībai piešķir tiesības izlietot aizturējuma tiesības attiecībā uz cita komersanta automašīnām, kuras novietotas autostāvvietā. Ņemot vērā to, ka komersantam novietojot automašīnu Sabiedrības autostāvvietā, starp Sabiedrību un klientu nodibināmo tiesisko attiecību saturs un struktūra neatšķiras no tiesiskajām attiecībām, kādas veidojas starp Sabiedrību un patērētāju, nav pamata uzskatīt, ka šādu tiesisko attiecību ietvaros aizturējuma tiesības nav izlietojamas. Vēstulē3 Sabiedrība min, ka patērētāja un Sabiedrības savstarpēji saistošās tiesības un pienākumi izriet no līguma – tiesiska darījuma, kas pēc būtības ir darījuma slēdzēju gribas izpaušme, kas vērsta uz tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Darījuma slēdzēju gribas izpaušums (saturs un īstenošanas veids) vērtējams kā apstāklis, kas ne vien dod pamatu secinājumam par darījuma tiesiskumu tā kopumā, bet likumsakarīgi arī par Sabiedrības īstenošās komercprakses tiesiskumu. Sabiedrība norāda, ka, tā kā katrā Sabiedrības autostāvvietā labi redzamā vietā ir izvietoti Noteikumi, vidusmēra patērētājam ir sniegta pietiekami skaidra informācija par iespējamo darījumu, sekām, kādas var rasties patērētājam pienākumu neizpildes rezultātā u.c. Sabiedrības ieskatā, apstāklis, ka personai (patērētājam) vienmēr pastāv iespēja atteikties slēgt darījumu ar Sabiedrību, nepārprotami norāda uz to, ka PTAC secinājums, ka, piemērojot Noteikumu otrās daļas 4. un 5.punktu, tiek izmantoti nesamērīgi ietekmes/piespiedu līdzekļu un draudi, ir kļūdaini. Sabiedrība norāda, ka transportlīdzekļu riteņu bloķētāju pielietošana autostāvvietās tiek piemērota vienīgi absolūtās ārkārtas situācijās, izvērtējot konkrētos faktiskos apstākļus, piemēram, kad transportlīdzeklis bez samaksas veikšanas novietots autostāvvietā uz vairākām dienām, autostāvvietā atrodas tāds transportlīdzeklis, par kuru novietošanu Sabiedrības autostāvvietās ir izveidojies parāds, kura apmērs pārsniedz vairākus simtus latu, autostāvvietā novietots tāds transportlīdzeklis, kas reģistrēts ārvalstīs), līdz ar to šāda Sabiedrības darbība tiek īstenota vienīgi tādos gadījumos, kad ir acīmredzami, ka Sabiedrībai pienākošās atlīdzības saņemšana par nodrošināto autostāvvietas pakalpojumu būs ārkārtīgi apgrūtināta, dārga vai pat neiespējama. Papildus Sabiedrība Vēstulē3 vērš

PTAC uzmanību uz Latvijas Republikas Satversmes 91.panta izrietošo tēzi par personu vienlīdzību likuma un tiesas priekšā, līdz ar to, Sabiedrības ieskatā, nav taisnīgi, ka, vērtējot tiesiskās attiecības, kas rodas patērētāju un pakalpojuma sniedzēja starpā, tiek respektētas vienīgi patērētāja intereses. Sabiedrība uzskata, ka, ja darījuma izpildes laikā persona (patērētājs) rīkojas acīmredzami negodprātīgi un pretlikumīgi, ir samērīgi atzīt, ka Sabiedrībai kā darījuma partnerim ir tiesības pielietot tādus tiesību aizsardzības līdzekļus, kas būtiskāk kā mantiska rakstura sankcija ierobežo negodprātīgā darījuma partnera tiesības, un kas iespēju robežās var nodrošināt Sabiedrības aizskarto mantisko interešu aizsardzību.

[3] PTAC 2012.gada 30.novembrī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/8327-K-151 (turpmāk – Vēstule4), kurā sniedza skaidrojumu par Vēstulē3 Sabiedrības norādīto, kā arī informēja, ka PTAC ieskatā konkrētajā gadījumā būtu pamats pieņemt NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā un PTAL 25.panta astotās daļas 2.punktā minētos lēmumus.

Administratīvās lietas izskatīšanas laikā 2012.gada 19.decembrī PTAC saņēma Sabiedrības 2012.gada 18.decembra vēstuli Nr.1 – 270/18.12.12 (turpmāk – Vēstule5), kurā Sabiedrība izsaka apņemšanos veikt attiecīgus labojumus Noteikumos, kā arī apņemas neizlietot aizturējuma tiesības jau no Vēstules5 sagatavošanas brīža. Sabiedrība Vēstulē5 norāda, ka, ņemot vērā Sabiedrības autostāvvietu un Noteikumu skaitu, Sabiedrībai būs nepieciešams ilgāks laiks, lai veiktu izmaiņas Noteikumos. Ņemot vērā, ka NKAL 15.panta ceturtās daļas 2.punkts un PTAL 25.panta astotās daļas 1.punkts nosaka, ka PTAC ir tiesīgs ierosināt Sabiedrībai rakstveidā apņemties noteiktā termiņā novērst konstatēto pārkāpumu, PTAC ar 2012.gada 27.decembra vēstuli Nr.21-06/8906-K-151 lūdza Sabiedrību līdz 2013.gada 14.janvārim iesniegt informāciju par termiņu, kādā Sabiedrība plāno izpildīt rakstveida apņemšanos daļā par izmaiņu veikšanu Noteikumos.

[4] 2013.gada 14.janvārī PTAC saņēma Sabiedrības 2013.gada 14.janvāra vēstuli Nr. 1 – 25/14.01.13, kurā Sabiedrība atkārtoti atzīmē, ka Sabiedrība piekrīt atteikties no patērētāju automašīnu riteņu bloķētāju lietošanas Sabiedrības apsaimniekotajās autostāvvietās, vienlaikus apņemoties visu Noteikumu labošanu (aizstāšanu) paveikt līdz 2013.gada 31.decembrim (turpmāk – Rakstveida apņemšanās).

PTAC 2013.gada 21.februārī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/1320-K-151, kurā PTAC informē, ka izbeidz administratīvo lietu, kas tika ierosināta ar PTAC 2012.gada 30.augusta lēmumu par lietas ierosināšanu, kā arī atkārtoti informēja Sabiedrību, ka saskaņā ar NKAL 15.panta septīto daļu un PTAL 25.panta (8²) daļu Sabiedrība, parakstot rakstveida apņemšanos, ir atzinusi savu vainu konstatētajā pārkāpumā. Papildus PTAC norādīja, ka, ja kāda no Sabiedrības izteiktajām apņemšanām netiks pildīta, piemēram, Noteikumos netiks veikti normatīvajiem aktiem atbilstoši labojumi, PTAC ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus NKAL 15.panta astotajā daļā minētos lēmumus un/vai PTAL 25.panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu, un Sabiedrība ir saucama pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

[5] Veicot Rakstveida apņemšanās izpildes kontroli, PTAC 2014.gada 8.janvārī konstatēja, ka Sabiedrība nepilda Rakstveida apņemšanos daļā par atbilstošu normatīvajiem aktiem Noteikumu labojumu veikšanu līdz 2013.gada 31.decembrim, proti, Noteikumos, kas izvietoti Sabiedrības autostāvvietā, Brīvības ielā 35, Rīgā, ietverot 8.punktu: *"Ilgstošu, atkārtotu, rupju vai ļaunprātīgu Noteikumu pārkāpumu gadījumos Automašīnai, pamatojoties uz tiesību aktos paredzētajām aizturējuma tiesībām, var tikt uzstādīts riteņu bloķētājs. Riteņa bloķētāju noņemšana tiek veikta katru dienu 9.00-20.00 30 minūšu laikā pēc pieteikuma saņemšanas par tālr.67324508. Riteņu bloķētājs tiek*

noņemts pēc tam, kad Automašīnas lietotājs EuroPark darbiniekam būs samaksājis piemēroto Soda naudu”.

[6] PTAC 2014.gada 29.janvārī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.3.2.-1-K-5/809, ar kuru, pamatojoties uz NKAL 15.panta otro un septīto daļu, PTAL 25.panta ceturto un (8²) daļu, pieprasīja Sabiedrībai līdz 2014.gada 11.februārim iesniegt pierādījumus/skaidrojumu par Rakstveida apņemšanās izpildi, tostarp sniedzot paskaidrojumus par Noteikumu 8.punkta un tamlīdzīga noteikuma piemērošanu attiecībā ar patērētājiem.

[7] 2014.gada 12.februārī PTAC saņēma Sabiedrības 2014.gada 10.februāra vēstuli Nr.1-12/10.02.14 (turpmāk – Vēstule6), kurā Sabiedrība norāda, ka labticīgi parakstīja rakstisku apņemšanos atteikties no patērētāju automašīnu riteņu bloķētāju lietošanas Sabiedrības apsaimniekotajās autostāvvietās, kā arī apņēmas līdz 2013.gada 31.decembrim izdarīt pienācīgus labojumus autostāvvietu lietošanas noteikumos, cerot uz to, ka tiesību aktu pilnveidošanas un tiesību normu pareizas piemērošanas rezultātā Sabiedrībai tiks radīta iespēja pienācīgi aizstāvēt savas tiesības. Sabiedrība uzskata, ka šādas apņemšanās pieprasīšana pēc būtības nav tiesiski pamatota. Vēstulē6 Sabiedrība paskaidro, ka Rakstveida apņemšanās ir izpildīta, jo Noteikumu 8.punkts ir atšķirīgs, salīdzinot ar iepriekšējo versiju, t.sk., iekļaujot atsauci uz aizturējuma tiesībām, kā arī norāda, ka aizturējuma tiesības patiesi izlieto tikai ārkārtas gadījumos un dara to labā ticībā. Vēstulē6 Sabiedrība uzsver, ka maksas autostāvvietas lietošanas līguma pamatā esošajām tiesiskajām attiecībām faktiski ir visas nomas tiesisko attiecību pazīmes un Sabiedrības ieskatā autostāvvietas operators nodrošina klientam iespēju par noteiktu samaksu lietot nekustamo īpašumu, kā arī atkārtoti norāda uz Komerclikuma 339.pantu, ar kuru komersantu starpā aizturējuma tiesību piemērošana ir tiešā veidā atļauta. Vēstules6 noslēgumā Sabiedrība atzīmē, ka aizturējuma tiesības un to izlietošana nav atzīstama par negodīgu komercpraksi, bet likumā paredzētu paš aizsardzības līdzekli.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, PTAC norāda un secina:

1) Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punktu *komercprakse ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam.* Savukārt NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka *komercprakses īstenotājs ir jebkura fiziskā vai juridiskā persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita fiziskā vai juridiskā persona, kas rīkojas komercprakses īstenotāja vārdā vai uzdevumā.*

No iepriekš minētajām definīcijām izriet, ka Sabiedrības darbība, piemērojot noteiktu soda sankciju – uzstādot riteņu bloķētāju iekārtu, ir komercprakse NKAL izpratnē, jo attiecīgās darbība ir tieši saistīta ar autostāvvietas pakalpojuma sniegšanu patērētājiem. Savukārt, ņemot vērā, ka attiecīgo darbību veicēja ir Sabiedrība, Sabiedrība ir atzīstama par komercprakses īstenotāju NKAL izpratnē, kura attiecīgo komercpraksi īsteno savā vārdā.

NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka negodīga komercprakse ir aizliegta, un saskaņā ar NKAL 4.panta otro daļu *komercprakse ir negodīga, ja iestājies vismaz viens no šādiem nosacījumiem:*

1) *tā neatbilst profesionālajai rūpībai un būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai ko tā skar;*

2) *tā ir maldinoša;*

3) tā ir agresīva.

NKAL 12.panta pirmā daļa nosaka, ka *komercpraksi uzskata par agresīvu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un visus apstākļus — neatlaidīgas darbības, piespiešanu, tostarp fiziska spēka vai nesamērīgas ietekmes izmantošanu, tā būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt vidusmēra patērētāja izvēles vai rīcības brīvību attiecībā uz precī vai pakalpojumu un rezultātā patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.* Saskaņā ar NKAL 12.panta otro daļu par nesamērīgu ietekmi uzskata varas pozīcijas izmantošanu pret patērētāju un patērētāja pakļaušanu spiedienam pat tādos gadījumos, kad fizisks spēks netiek lietots un netiek draudēts ar tā lietošanu, tomēr būtiski tiek ierobežota patērētāja iespēja pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu.

Sabiedrības īstenotā komercprakse ir vērtēta no vidusmēra patērētāja uztveres un rīcības viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”) un Eiropas Savienības tiesas praksē norādītās vidusmēra patērētāja pazīmes, proti, to, ka par vidusmēra patērētāju ir uzskatāms pietiekoši zinošs, labi informēts, kā arī pietiekoši vērtīgs un piesardzīgs patērētājs.

Konkrētajā gadījumā vidusmēra patērētāju raksturo tādu patērētāju kopums, kas pārvietošanās nolūkos izmanto transporta līdzekļus un to novietošanai Rīgā izmanto vai varētu izmantot stāvvietu pakalpojumus.

2) PTAL 6.panta trešā daļa nosaka, ka *ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem,* PTAL 6.panta trešās daļas 1.punkts paredz, ka *līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas ir pretrunā ar šā likuma 5.pantu,* savukārt PTAL 5.panta otrās daļas 5.punkts nosaka, ka *līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām.*

3) Noteikumu 8.punkts paredz: *„Ilgstošu, atkārtotu, rupju vai ļaunprātīgu Noteikumu pārkāpumu gadījumos Automašīnai, pamatojoties uz tiesību aktos paredzētajām aizturējuma tiesībām, var tikt uzstādīts riteņu bloķētājs. Riteņa bloķētāju noņemšana tiek veikta katru dienu 9.00-20.00 30 minūšu laikā pēc pieteikuma saņemšanas par tālr.67324508. Riteņu bloķētājs tiek noņemts pēc tam, kad Automašīnas lietotājs EuroPark darbiniekam būs samaksājis piemēroto Soda naudu”* (turpmāk – Noteikumu 8.punkts).

Saskaņā ar Civillikuma 1734.pantu *uz aizturējuma tiesības pamata tā persona, kuras rokās atrodas kāda lieta, var to neizdot tik ilgi, kamēr nav nolīdzināts kāds viņas pašas prasījums.*

PTAC norāda, ka svešas lietas aizturējuma tiesība ir izņēmums no vispārējā principa, pēc kura jebkuri konflikti atrisināmi tiesā. Aizturējuma tiesības ir īpašs tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas nevar tikt izmantots sistemātiski. Tāpēc aizturējuma tiesības izmantojamas tikai Civillikuma 1734.pantam sekojošajos pantos noteiktajā kārtībā un gadījumos. Aizturējuma tiesības nedrīkst pielietot gadījumos, kas nav likumā tieši norādīti, bet tikai iepriekš minētajos gadījumos, kas paredzēti Civillikuma 1735. un

1736.pantā. Līdz ar to Civillikums neparedz aizturējuma tiesību izmantošanu citos gadījumos, kā tas noteikts Civillikumā un citos normatīvajos aktos.

Civillikuma 2112.pants nosaka, ka *noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu. Līgums, ar kuru piešķir vai apsola augļu nesējas lietas lietošanu augļu ievākšanai no tās, ir noma, bet ikviens cits lietošanas piešķiruma līgums - īre.* Nomā līgumu slēdz par augļu nesējas lietas lietošanu, par citām lietām slēdz īres līgumu. Ja telpu, t.sk., nekustamo īpašumu, izmanto komercdarbībai, tā uzskatāma par civilo augļus nesošu lietu (*skat., Torgāns K. Saistību tiesības II daļa, Mācību grāmata, TNA, 2008, 96.lpp*). Slēdzot līgumus ar patērētājiem, nekustamā īpašuma nomas attiecības nevar veidoties kaut vai tādēļ vien, ka viena no līguma pusēm ir patērētājs, proti, persona, kas atbilstoši PTAL 1.panta 3.punktam autostāvvietas pakalpojumu *izmanto nolūkam, kas nav saistīts ar saimniecisko vai profesionālo darbību* un attiecīgo nekustamo īpašumu šāda persona neizmanto kā *augļu nesējas lietu*. Saprātīgi apsverot Civillikuma 855.pantā sniegto jēdziena „augļi” skaidrojumu šaurākā nozīmē, jāsecina, ka vienīgie augļi, kurus no autostāvvietas būtu iespējams gūt, ir civilie augļi. Respektīvi, „nomas un īres maksas un kapitāla procenti”. Kā jau minēts, lielākoties autostāvvietas izmanto patērētāji savām personiskajām vajadzībām. Ņemot vērā, ka līgums tiek slēgts par automašīnas novietošanu konkrētajā stāvvietā uz konkrētu laika posmu, nevis par stāvvietas lietošanu ar iespēju to izīrēt vēl trešajām personām, autostāvvietas pakalpojuma līgumu nevar uzskatīt par nomas līgumu.

PTAC arī uzskata, ka, slēdzot līgumus par īstermiņa autostāvvietas pakalpojumu sniegšanu starp patērētājiem un Sabiedrību (vai attiecīgā nekustamā īpašuma īpašniekiem) neveidojas nekustamā īpašuma īres tiesiskās attiecības. Kaut arī autostāvvietas pakalpojuma sniegšana ir saistīta ar konkrēta nekustamā īpašuma īslaicīgu izmantošanu automašīnas novietošanas nolūkā, šāda nekustamā īpašuma izmantošana neatbilst Civillikumā noteikto nekustamā īpašuma īres tiesisko attiecību būtībai. Proti, lai konstatētu nekustamā īpašuma īres tiesiskās attiecības, pirmkārt, ir nepieciešams konstatēt, vai nekustamā īpašuma izmantotājs ir uzskatāms par attiecīgā nekustamā īpašuma faktisko valdītāju (turētāju) (Civillikuma 2130.pants). Civillikuma 876.pants paredz, ka *lietas valdījums ir īpašuma tiesībai atbilstoša faktiskā vara par lietu. Tas pastāv, kad ķermeniska lieta faktiski atrodas kādas personas pilnīgā varā un kad pie tam šī persona izrāda gribu rīkoties ar lietu līdzīgi īpašniekam. Tas, kā varā lieta faktiski atrodas, bet kas atzīst par tās īpašnieku kādu citu, uzskatāms, kaut arī viņam būtu tiesība turēt to savā varā, nevis par šās lietas tiesisku valdītāju, bet tikai par tās turētāju jeb faktisku valdītāju un īpašnieka vietnieku valdījumā. Piezīme. Turētājam jeb faktiskam valdītājam ir tiesība prasīt traucēta valdījuma atjaunošanu.* Persona, kas Sabiedrības autostāvvietās īslaicīgi novieto automašīnu, PTAC ieskatā nav uzskatāma par attiecīgā nekustamā īpašuma faktisko valdītāju, jo šādas personas tiesības ir stingri ierobežotas tikai ar tiesībām īslaicīgi novietot automašīnu noteiktā vai visbiežāk nenoteiktā nekustamā īpašuma daļā, savukārt citām personām nav pienākums rēķināties ar automašīnas novietotāju kā ar attiecīgā nekustamā īpašuma vai tās daļas valdītāju, kā arī automašīnas novietotājs saistībā ar attiecīgā nekustamā īpašuma izmantošanu nevar rēķināties ar neierobežota skaita tādu personu tiesībām un pienākumiem, kas tajā pašā autostāvvietā novieto vai varētu novietot savas automašīnas.

Saskaņā ar Civillikuma 2130.pantu lietas izīrētājam jānodod lieta īrniekam un viņam jānodod iespēju to lietot, proti, īrnieks kļūst par lietas turētāju. Konkrētajās tiesiskajās attiecībās, kur ir nodibinātas starp Sabiedrību un patērētāju, nav iespējams konstatēt patērētāja kā turētāja tiesības uz nekustamā īpašuma faktisko valdījumu, jo konkrētajā gadījumā patērētājam netiek nodota lietošanā konkrēts nekustamais īpašums vai konkrēta tā daļa. Sniedzot īstermiņa autostāvvietas pakalpojumu, patērētājam netiek ierādīta

konkrēta vieta automašīnas novietošanai. Tāpat arī netiek nodrošināts tas, ka patērētājam būs iespēja izmantot autostāvvietu visu laiku, par kuru ir veikta samaksa, proti, netiek nodrošināta lietas lietošana visā laikā, uz kuru ir noslēgts līgums.

Ievērojot iepriekš minēto un ņemot vērā to, ka saskaņā ar Civillikuma 1733.pantu un turpmākajiem pantiem, aizturējuma tiesības ir izmantojamas tikai gadījumos, kad ir konstatējamas nomas vai īres tiesiskās attiecības, un tā kā konkrētajā gadījumā Sabiedrības īstenotā komercprakse nav saistāma ne ar nomas, ne arī ar īres tiesiskajām attiecībām, riteņu bloķēšanas iekārtu izmantošana konkrētajā gadījumā nevar tikt attaisnota ar Civillikumā noteikto aizturējuma tiesību. PTAC ieskatā uz šīm attiecībām būtu piemērojamas vispārīgās saistību tiesību normas, izņemot gadījumā, ja tiktu noslēgts glabājuma līgums.

Līdz ar to ir noraidāms Sabiedrības apgalvojums, ka tieši nomas vai īres tiesiskās attiecības veido autostāvvietas izmantošanas pakalpojuma saturu un šī attiecību struktūra pilnībā atbilst Civillikuma 2112. un turpmāko pantu noteikumiem, kuri reglamentē īres un nomas tiesiskās attiecības.

PTAC uzsver, ka, tā kā Noteikumu 8.punktā paredzētais nav atbilstošs nevienam no Civillikumā noteiktajiem aizturējuma tiesību pielietošanas gadījumiem, līdz ar to, pamatojoties uz PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu, kas nosaka, ka *līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām*, kontekstā ar PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktu, Noteikumu 8.punkts satur netaisnīgus līguma noteikumus, jo tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Līdz ar to, ja Sabiedrība saskaņā ar Noteikumu 8.punktu izmanto riteņa bloķēšanas iekārtu, nenoņemot to līdz brīdim, kamēr patērētājs nav veicis izrakstītajā soda kvītī norādītās naudas summas apmaksu, patērētājam tiek radīti zaudējumi, piemēram, ja patērētājam nav iespējams veikt nekavējošu soda naudas samaksu, tad viņam nav iespējas lietot konkrēto transportlīdzekli līdz brīdim, kamēr nebūs veikta soda naudas samaksa.

4) Vadoties no Civillikuma 1770.panta, jebkāds mantisks samazinājums, zudums vai bojājums, kā arī peļņas atrāvums, papildus izdevumi un citas mantiski novērtējamas tiesību aizskārumu sekas tiek raksturoti kā zaudējumi. Zaudējumu atlīdzības pienākums rodas sakarā ar neatļautu darbību, proti, tās pamati ir – nodarītāja prettiesiska rīcība, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars. Konkrētajā situācijā Sabiedrība, piemērojot Noteikumu 8.punktā noteiktās tiesības, pārkāpj gan Civillikuma normas, kas regulē aizturējuma tiesības, gan arī PTAL noteikto līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu un labticīguma prasības, nostādot patērētāju neizdevīgā stāvoklī. Līdz ar to Sabiedrības prettiesiska rīcība, zaudējumi, ko tā ir radījusi klientam (patērētājam), var būt par pamatu tiešo zaudējumu atlīdzībai. Civillikuma 1773.pants paredz, ka *zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās vai nepieciešamās sekas* (...). PTAC norāda, ka, pamatojoties uz Civillikuma 1775.pantu un ņemot vērā civiltiesību teorijā noteiktos priekšnoteikumus zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai, t.i., prettiesiska rīcība (darbībai vai bezdarbība), personas vaina, zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs, cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

5) Ievērojot iepriekš minēto, PTAC norāda, ka, piemērojot Noteikumu 8.punktu attiecībā pret patērētājiem, Sabiedrības īstenotā komercprakse saskaņā ar NKAL 12.panta pirmo daļu ir atzīstama par agresīvu komercpraksi, kas atbilstoši NKAL 4.panta otrās daļas 3.punktam ir uzskatāma par negodīgu komercpraksi, kuras īstenošanas aizliegums ir noteikts NKAL 4.panta pirmajā daļā, jo faktiski konkrētā darbība ir atzīstama par nesamērīgas ietekmes/piespiedu līdzekļu un draudu izmantošanu, tajā skaitā draudot veikt

nelikumīgas darbības (nepamatota aizturējuma tiesību izmantošana) gadījumā, ja patērētājs neveiks apmaksu par pakalpojumu, pakļaujot patērētāju spiedienam, kas var negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja rīcības brīvību attiecībā uz pakalpojumu un tā rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par pakalpojuma saņemšanu un soda naudas samaksu, kādu viņš citādi nepieņemtu.

PTAC ieskatā Sabiedrības nesamērīgā ietekme šajā gadījumā izpaužas apstākļi, ka gadījumos, kad patērētājs nav veicis samaksu par autostāvvietas izmantošanu, viņam faktiski nav dota izvēles brīvība. Patērētājam obligāti uzreiz ir jāsamaksā uzlikta soda nauda vai arī patērētājs ir spiests izmantot pakalpojumu (autostāvvietu) ilgāk, bez iespējām lietot savu mantu. PTAC uzskata, ka konkrētajā gadījumā automašīnu bloķētāju izmantošana kopsakarā ar līgumsoda pieprasīšanu no patērētājiem ir darbības, kas arī ir vērtējamas kā nesamērīgas ietekmes izmantošana. Līdz ar to PTAC norāda, ka Sabiedrības uzskats, ka riteņu bloķētāju uzlikšana ir atzīstama par samērīgu darbību, nav pamatots.

Vienlaicīgi PTAC norāda, ka tas, ka Sabiedrības autostāvvietās izvietotajos Noteikumos ir sniegta informāciju par to, ka „*Automašīnai var tikt uzstādīts riteņu bloķētājs*”, nenovērš Sabiedrības īstenotās komercprakses agresīvo raksturu, jo Sabiedrības darbības, kā transportlīdzekļu bloķētāju uzlikšana un to nenoņemšana līdz patērētājs nav veicis soda naudas samaksu, ir pretlikumīgas un, draudot veikt pretlikumīgas darbības, izmantojot nesamērīgu ietekmi prettiesiski pielietot piespiedu līdzekli, Sabiedrība īsteno agresīvu komercpraksi.

Attiecībā uz Noteikumu 8.punktā norādīto, ka riteņu bloķētāji var tikt uzstādīti ilgstošu, atkārtotu, rupju vai ļaunprātīgu Noteikumu pārkāpumu gadījumos, PTAC norāda, ka negodīgas (agresīvas) komercprakses īstenošana un netaisnīgu līguma noteikumu piedāvāšana patērētājiem nav attaisnojama ar Sabiedrības grūtībām autostāvvietas pakalpojuma sniegšanas procesā, jo normatīvie akti neparedz tādus izņēmuma gadījumus.

Saistībā ar lietas izskatīšanas laikā saņemto Sabiedrības norādi, ka personai (patērētājam) vienmēr pastāv iespēja atteikties slēgt darījumu, kas tādējādi nepārprotami norāda uz to, ka Sabiedrība, piemērojot Noteikumu otrās daļas 4. un 5.punktu, šobrīd Noteikumu 8.punktu, izmanto samērīgus ietekmes līdzekļus un neizmanto draudus, proti, tās īstenotā komercprakse nav uzskatāma par agresīvu, PTAC paskaidro, ka, apstākļi, ka patērētājiem ir tiesības nenovietot savas automašīnas Sabiedrības autostāvvietā, nenodrošina konkrētās īstenotās komercprakse atbilstību normatīvo aktu prasībām, jo konkrētie piedāvātie noteikumi attiecībā pret patērētājiem ir uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem, savukārt, tos piemērojot, Sabiedrība īsteno negodīgu (agresīvu) komercpraksi NKAL 12.panta pirmās daļas izpratnē. PTAC norāda, ka, vērtējot Sabiedrības īstenoto komercpraksi un patērētājiem piedāvātos līguma noteikumus, PTAC ņem vērā PTAL 2.pantā ietverto PTAL mērķi, kā arī vērš Sabiedrības uzmanību uz to, ka Eiropas Savienības Tiesa vairākkārtīgi ir norādījusi uz patērētāja kā ekonomiski vājākās un juridiski mazāk pieriedzējušākās puses aizsardzību saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem (*skat., 2010.gada 7.decembra Eiropas Savienības Tiesas spriedums apvienotajās lietās C-585/08 un C-144/09 (Peter Pammer lieta)*). Ievērojot gan lietas būtību, gan līgumslēdzējpusi, t.i., patērētāju, nevis komersantu, PTAC atzīmē, ka Sabiedrības atsaukšanās uz Komerclikuma 399.pantu ir nepamatota.

6) Ņemot vērā minēto, to, ka Sabiedrība Noteikumos ir paredzējusi netaisnīga līguma noteikuma piemērošanas iespēju un to, ka Sabiedrība ir norādījusi, ka riteņu bloķētāji var tik lietoti un ir lietoti tikai ārkārtas gadījumos, PTAC ir pamats uzskatīt, ka Sabiedrība nav izpildījusi Rakstveida apņemšanās daļā par negodīgas komercprakses īstenošanas izbeigšanu.

Saskaņā ar NKAL 15.panta septīto daļu un PTAL 25.panta (8²) daļu Sabiedrība, parakstot Rakstveida apņemšanos, ir atzinusi savu vainu konstatētajos pārkāpumos, bet, ņemot vērā, ka Sabiedrība Rakstveida apņemšanos nepilda, PTAC, izvērtējot Sabiedrības izdarīto pārkāpumu būtību un raksturu, tostarp to, ka Noteikumu 8.punkts var tikt piemērots ilgstošu, atkārtotu, rupju vai ļaunprātīgu Noteikumu pārkāpumu gadījumos, to īstenošanas ilgumu, ievērojot NKAL 15.panta septītajā daļā un PTAL 25.panta (8²) daļā noteikto, konkrētajā gadījumā uzskata par lietderīgu konstatēto pārkāpumu novēršanai pieņemt NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā un PTAL 25.panta astotās daļas 2.punktā minētos lēmumus.

Nemot vērā minēto, PTAC nolemj:

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu, NKAL 4.panta pirmo daļu, otrās daļas 3.punktu, NKAL 12.panta pirmo daļu, NKAL 14.panta pirmo daļu, NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktu, PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu, PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktu, PTAL 25.panta astotās daļas 2.punktu, PTAL 25.panta (8²) daļu un PTAL 25.panta desmito daļu,

1) uzlikt Sabiedrībai par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu (agresīvu) komercpraksi, kas izpaužas kā riteņu bloķētāju uzstādīšana automašīnām;

2) nekavējoties pārtraukt pildīt par netaisnīgu atzīto patērētājiem piedāvāto Sabiedrības autostāvvietu lietošanas noteikumu, kas paredz Sabiedrības tiesības uzstādīt riteņu bloķētājus automašīnām, kuras novietotas Sabiedrības autostāvvietās;

3) uzlikt Sabiedrībai par pienākumu divu mēnešu laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās brīža grozīt par netaisnīgu atzīto patērētājiem piedāvāto Sabiedrības autostāvvietu lietošanas noteikumu, kas paredz Sabiedrības tiesības uzstādīt riteņu bloķētājus automašīnām, kuras novietotas Sabiedrības autostāvvietās;

4) uzdot Sabiedrībai iesniegt PTAC informāciju/pierādījumus par šā lēmuma 3.punktā Sabiedrībai uzliktā tiesiskā pienākuma izpildi 5 dienu laikā no tā izpildes, iesniedzot pārstrādāto autostāvvietas lietošanas noteikumu projektu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu, NKAL 16.pantu, PTAL 25.panta (9) un (10¹) daļu Sabiedrība šo lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stāties spēkā, t.i., no dienas, kad tas kļūst zināms adresātam. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Direktora vietā –
direktora vietniece

(personiskais paraksts)

K. Riekstiņa

(..)

IZRAKSTS PAREIZS